

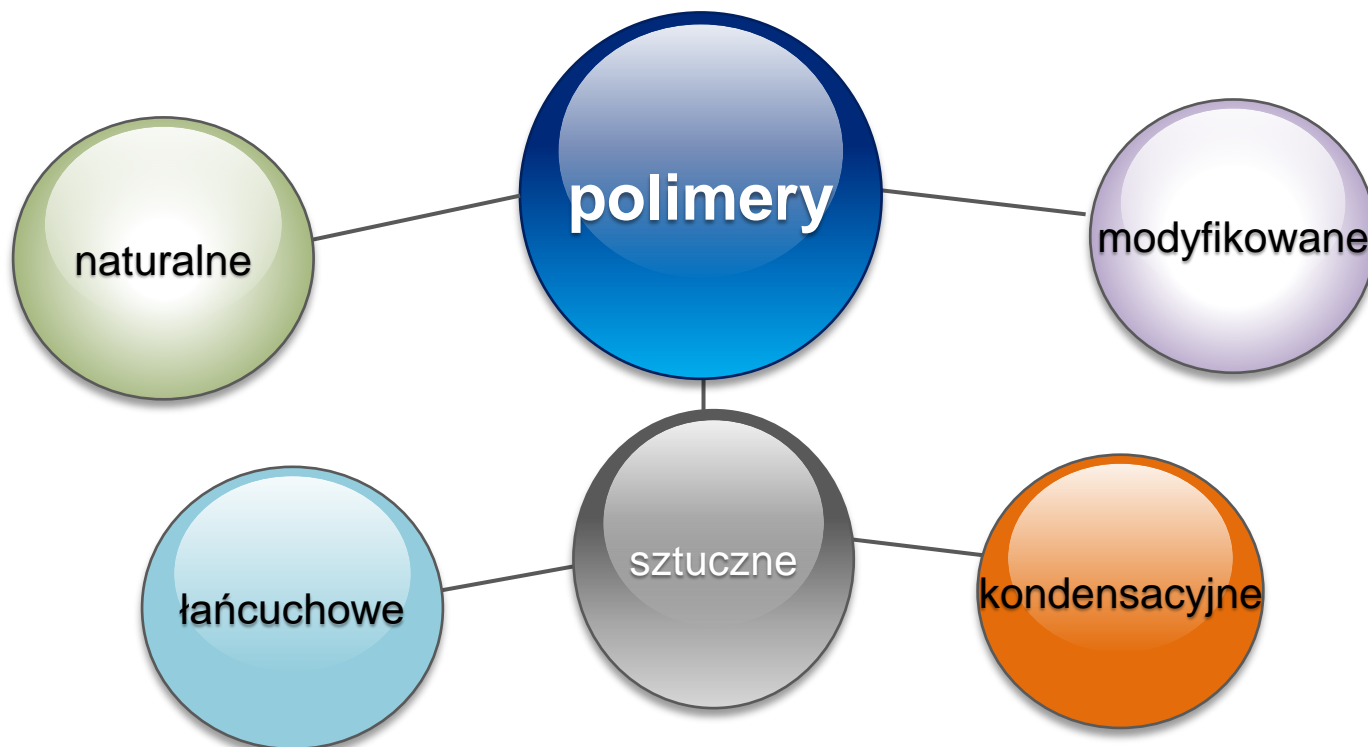
AGH

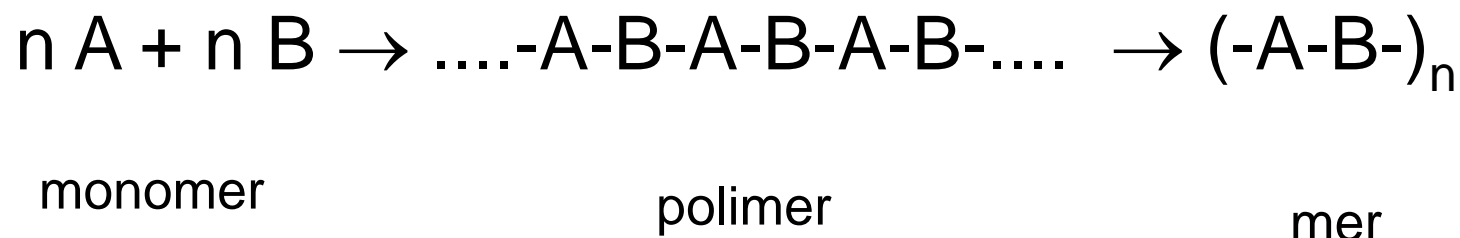
**AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE**

Polimery

Związki wielkocząsteczkowe o strukturze składającej się z powtarzających się elementów zwanych merami powstające w reakcji polimeryzacji. Są to związki, których masa cząsteczkowa przekracza umownie przyjętą granicę 10 000 u.

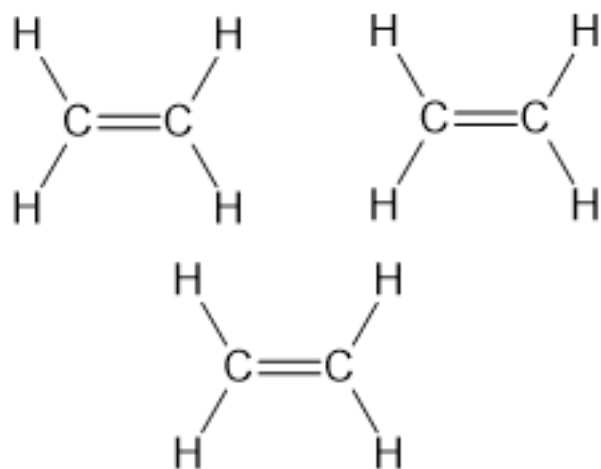

Monomer – związek chemiczny posiadający co najmniej dwa centra aktywne (wiązanie podwójne lub dwie grupy funkcyjne),

Polimer – związek wielkocząsteczkowy o masie $> 10\,000$ u,

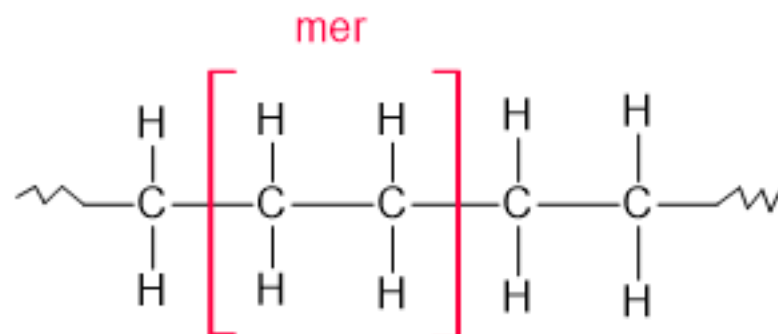
Mer – najmniejsza powtarzająca się część łańcucha polimeru.

Przykład

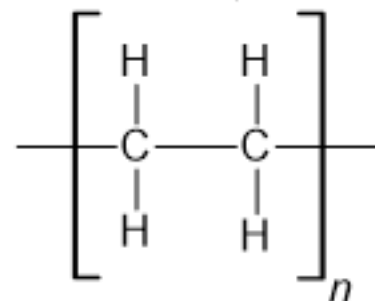

monomery

polimeryzacja $\longrightarrow$

fragment łańcucha polimerowego

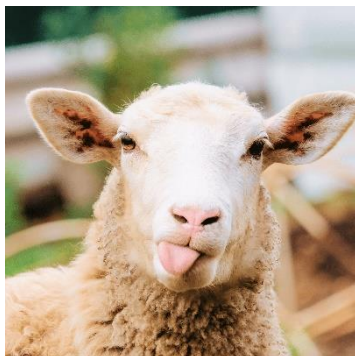

wzór polimeru

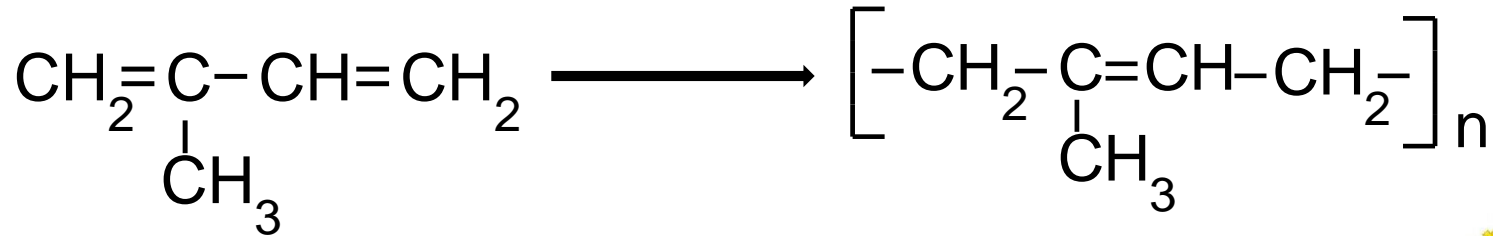
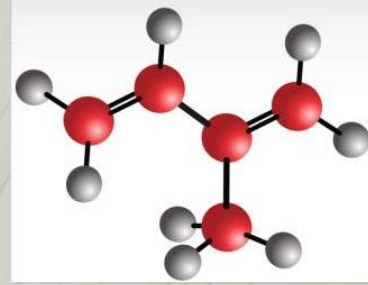
polimer

POLIMERY NATURALNE

Związki wielkocząsteczkowe wytwarzane w 100% przez organizmy żywe.

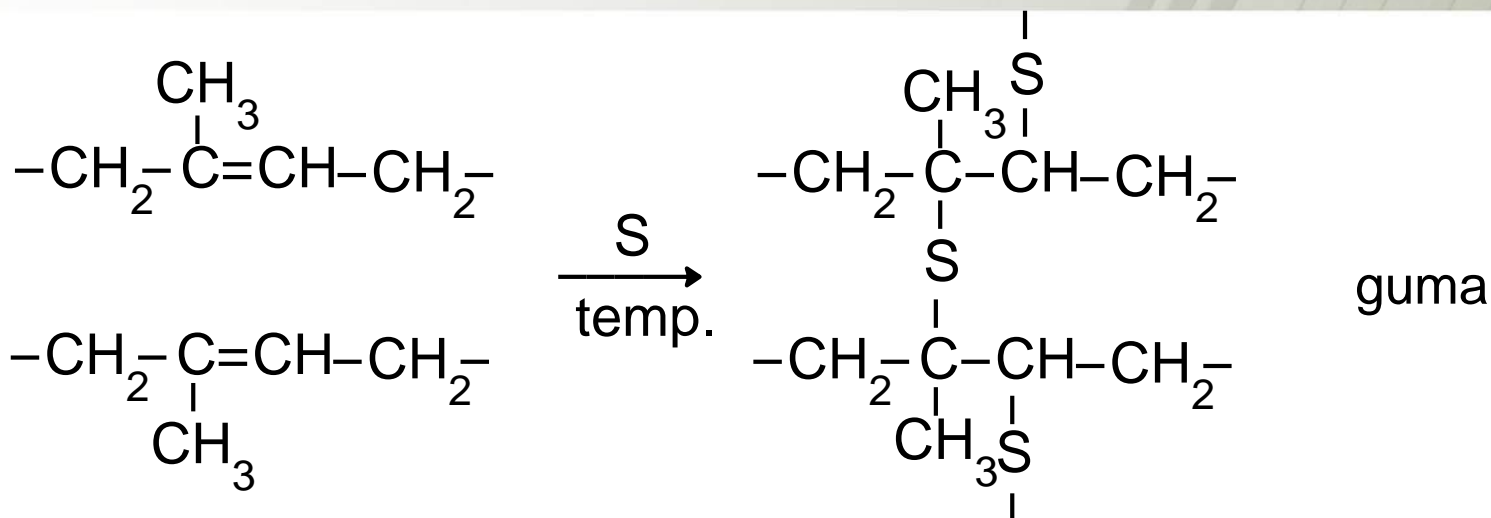

Kauczuk naturalny - poliizopren

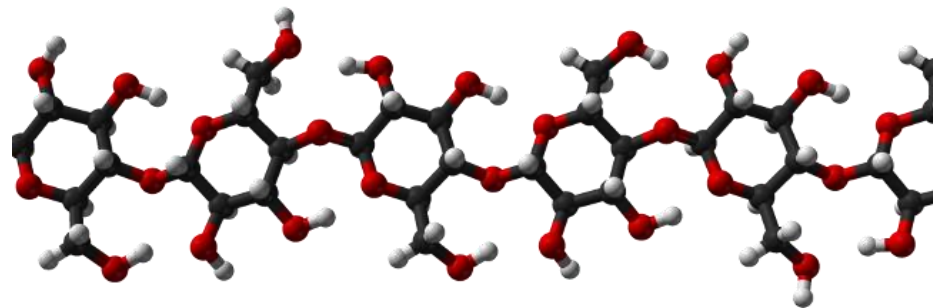
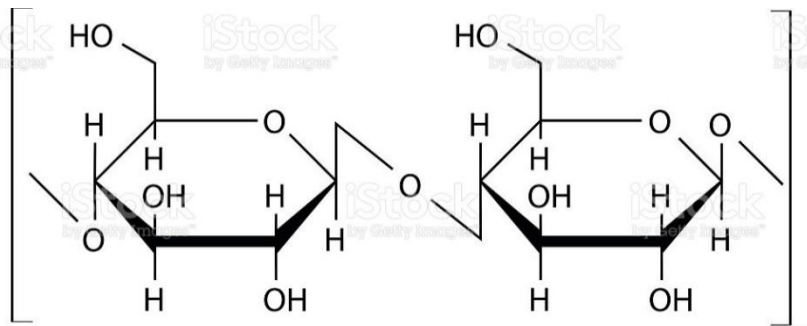

lateks – mleczko kauczukowe

Kauczuk naturalny - wulkanizacja

Polisacharydy (celuloza)

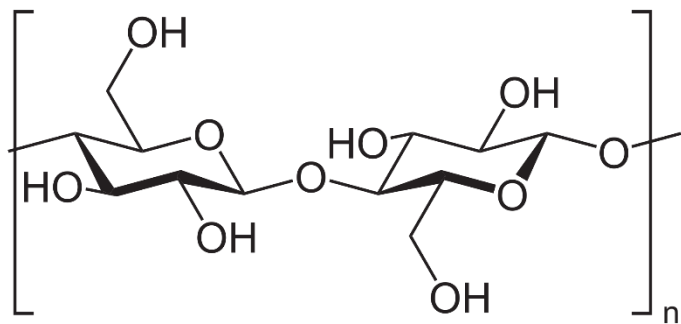

celuloza

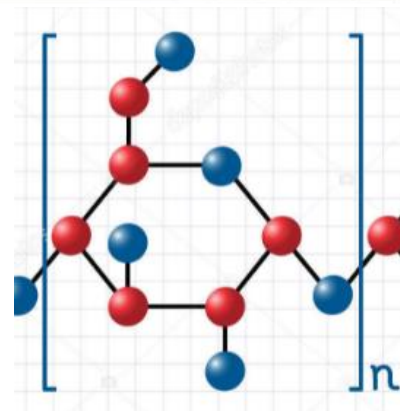

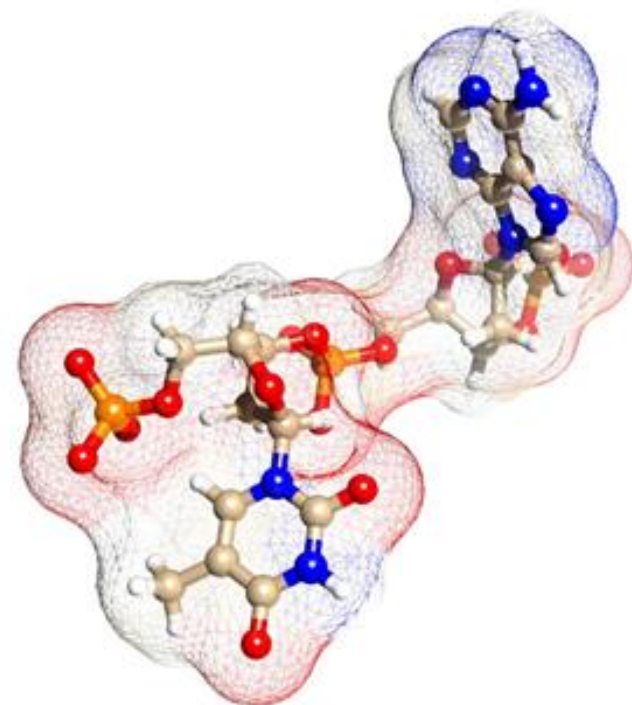
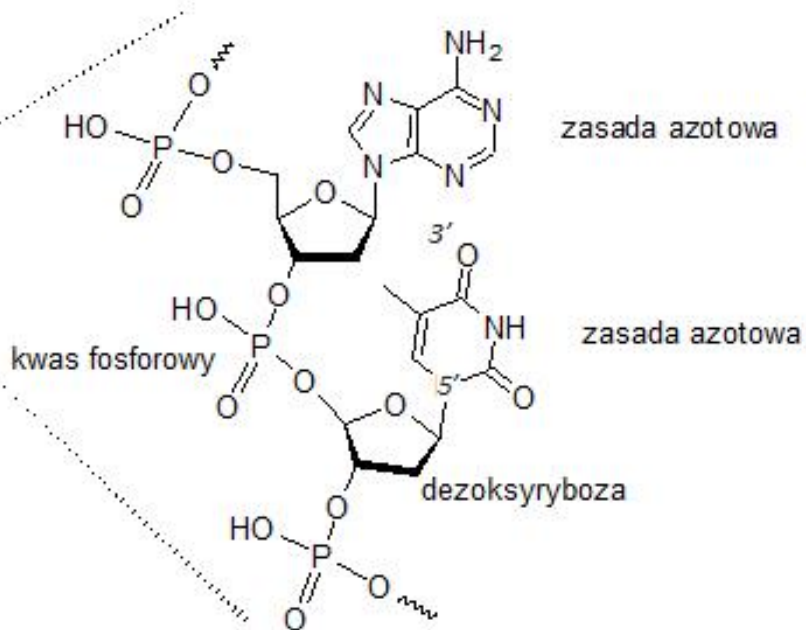
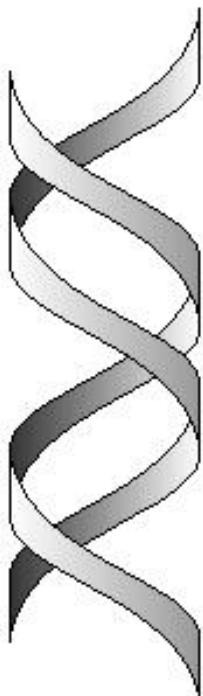
Polisacharydy

skrobia

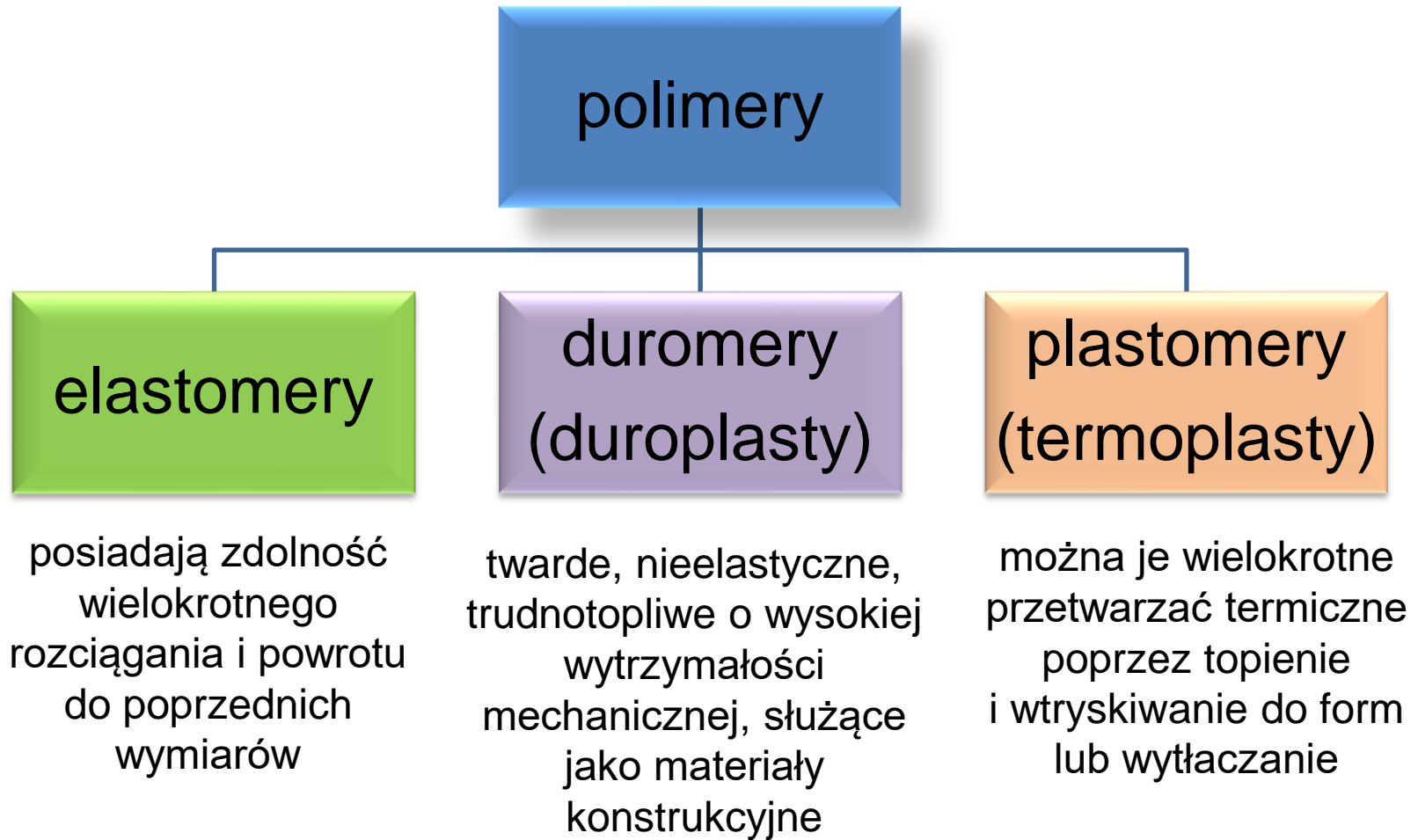
Kwasy nukleinowe (DNA, RNA)

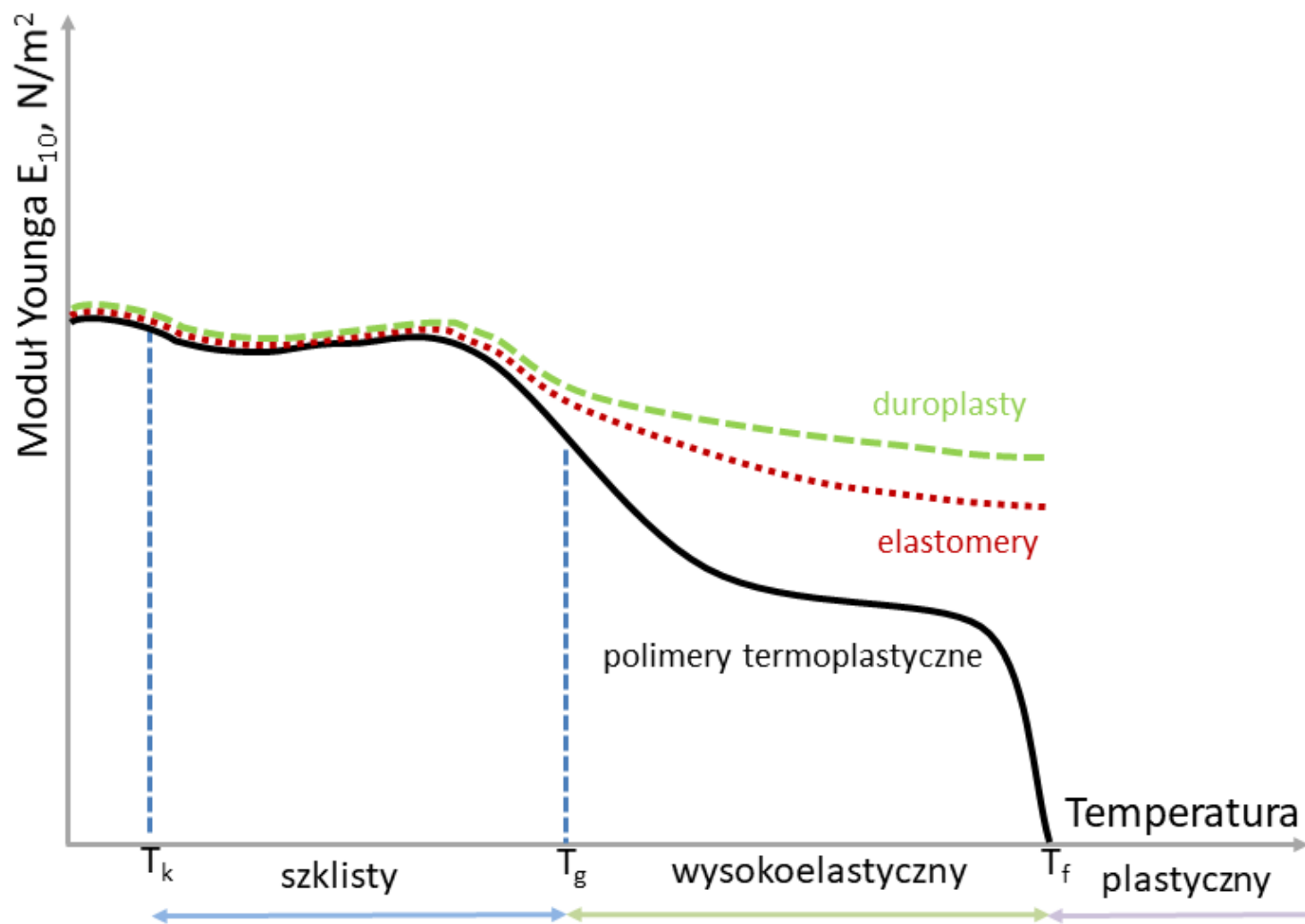

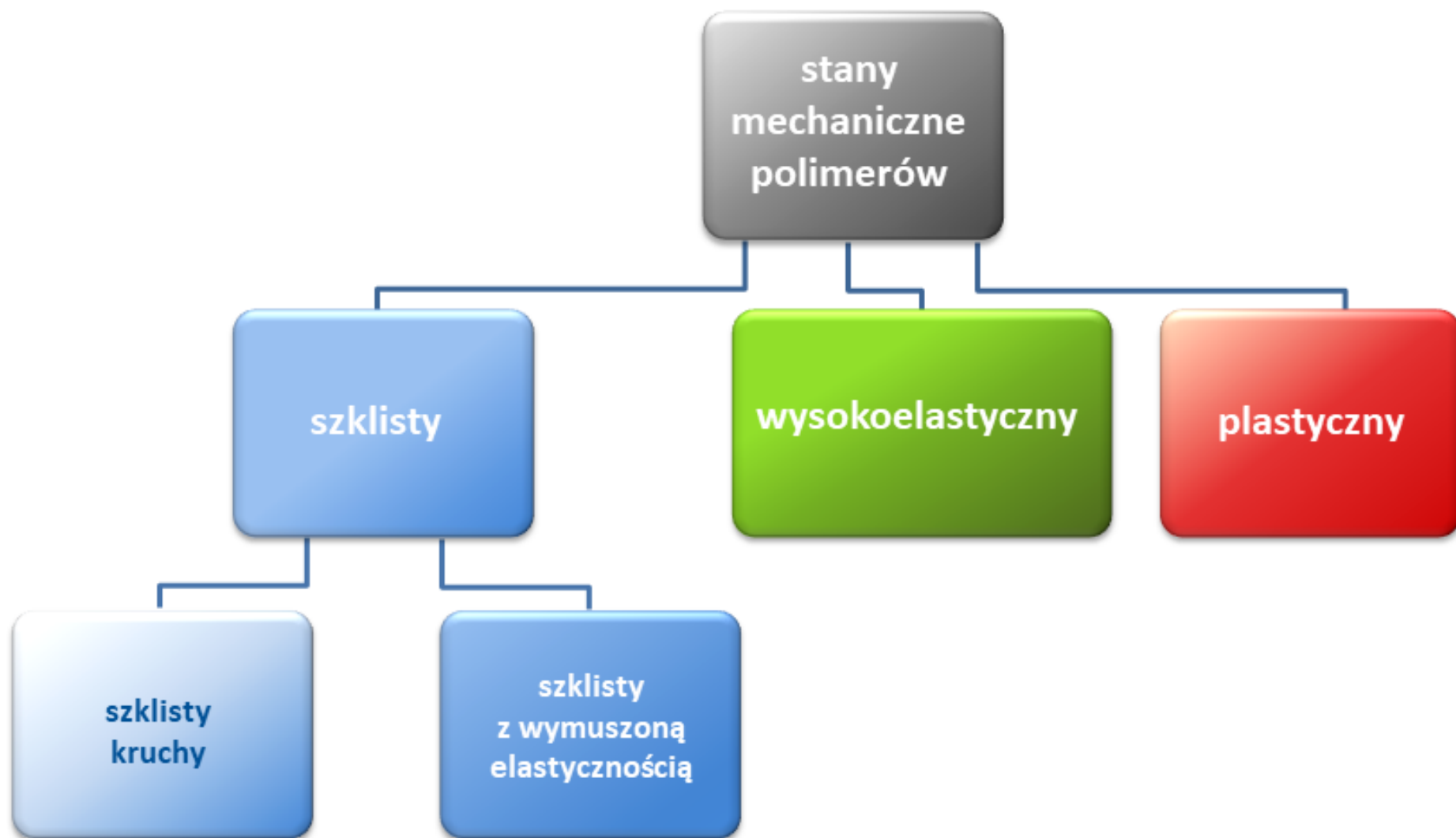
POLIMERY SZTUCZNE

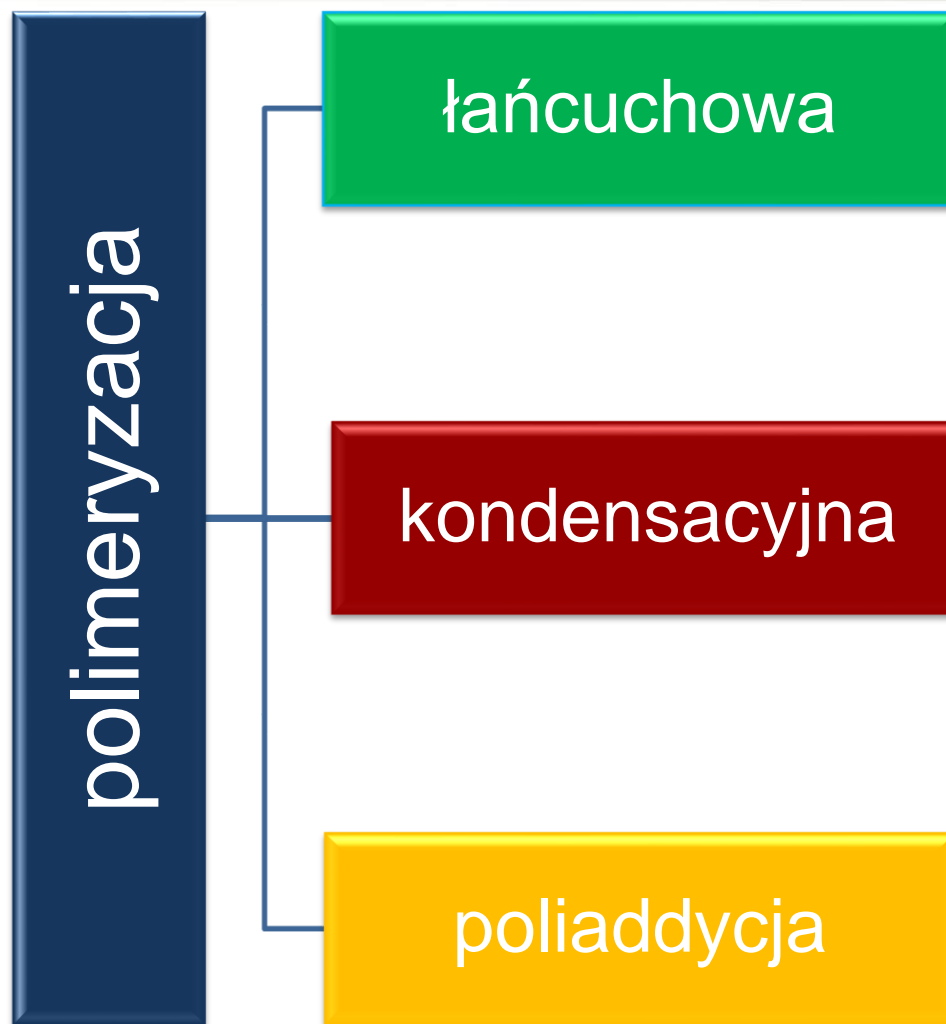
Właściwości mechaniczne polimerów

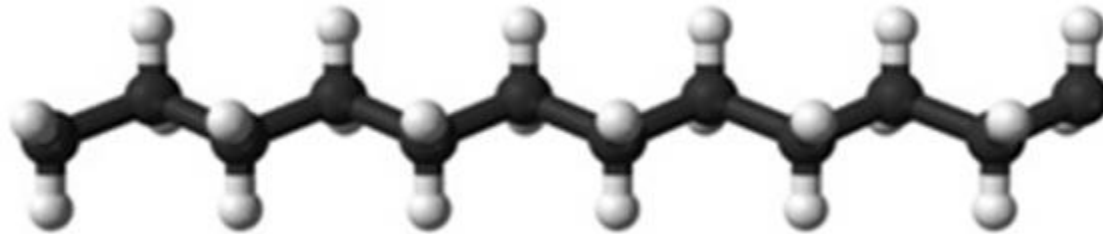
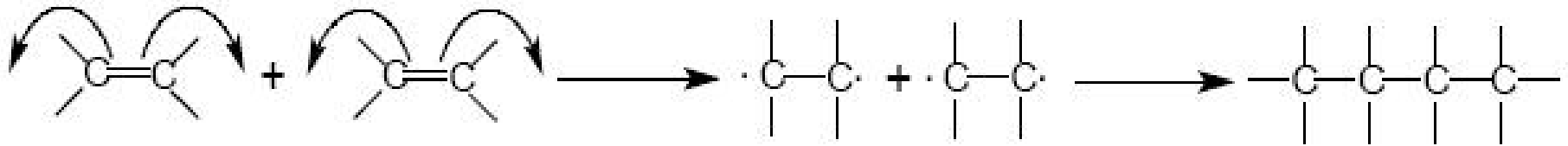

Rodzaje polimeryzacji

Polimeryzacja łańcuchowa (rodnikowa)

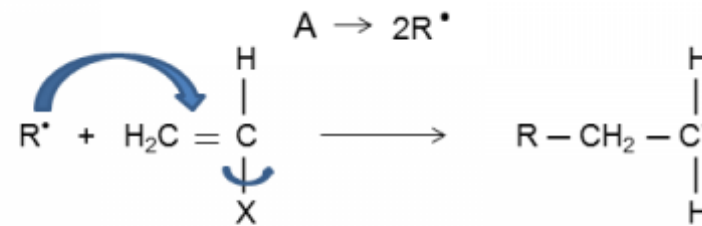
zachodzi dla monomerów posiadających wiązania wielokrotne, które pękają pozwalając na tworzenie się rodników zdolnych do łączenia się w długie łańcuchy. **Inicjator** – związek chemiczny, który w wyniku rozpadu termicznego (termoinicjator), kwantu światła (fotoinicjator) lub reakcji redoks (inicjator redoks) jest zdolny do wytworzenia rodników.

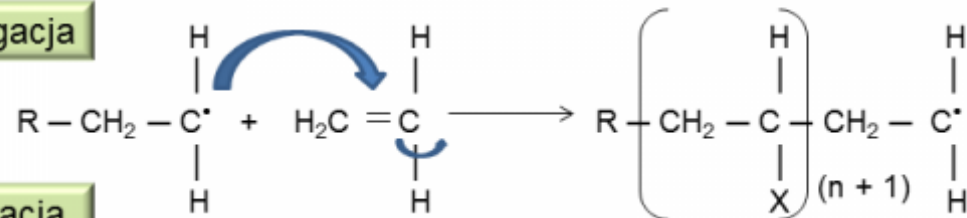

Mechanizm polimeryzacji łańcuchowej

Inicjacja

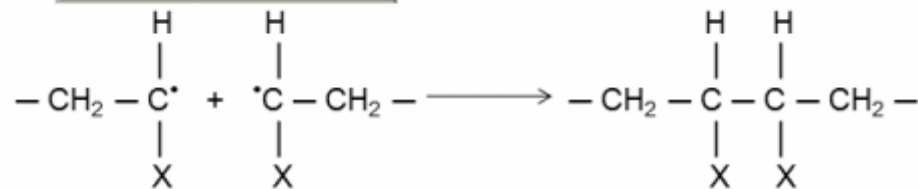

Propagacja

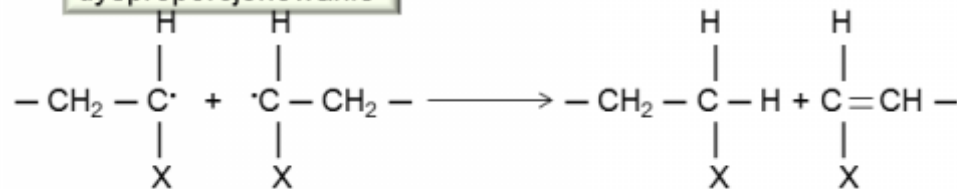

Terminacja

rekombinacja

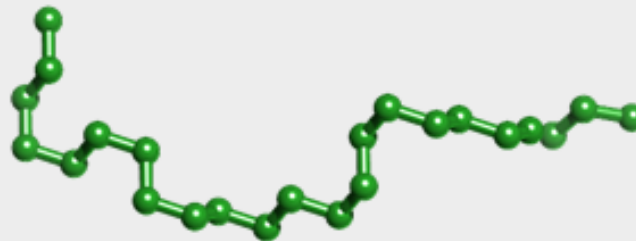
dysproporcjonowanie

(X – oznacza np. H, Cl, F, CN, COOH, COOR, CO, OR)

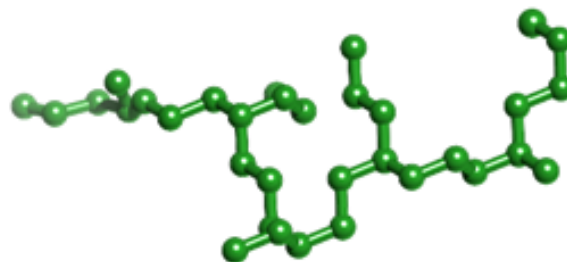
liniowy

polietylen
teflon

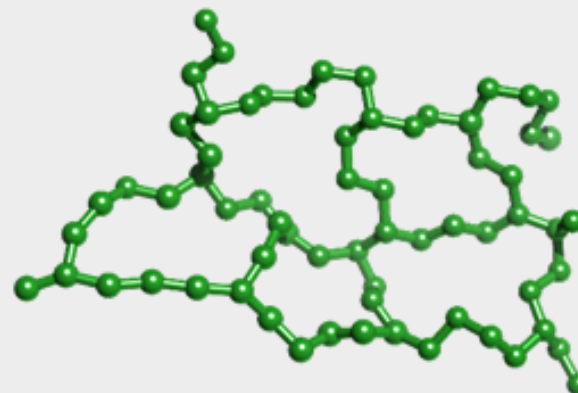
rozgałęziony

poliwęglany
poliizopren
polisacharydy
glikogen
amylopektyna
skrobia

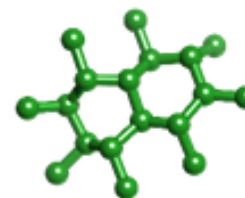
usieciowane

elastomery
polichloropren
poliizobutylen

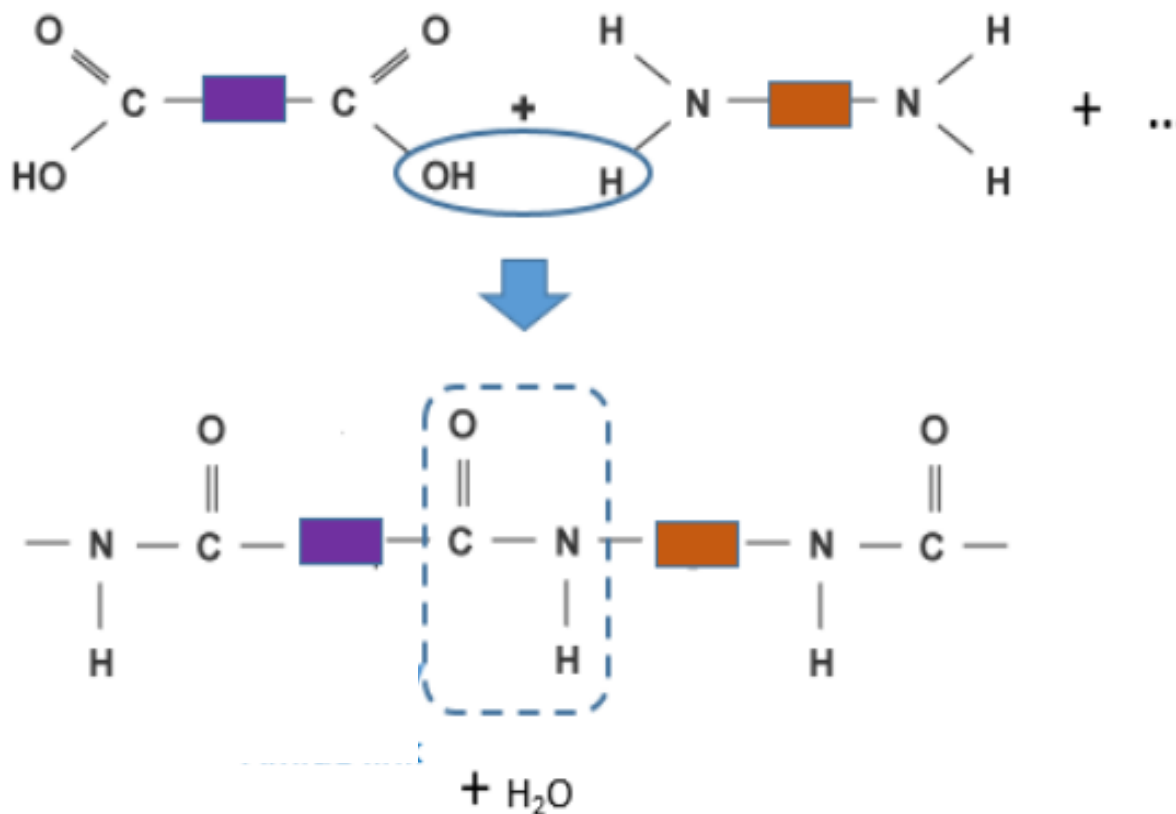
sieci polimerowe

epoksydy
fenoplasty

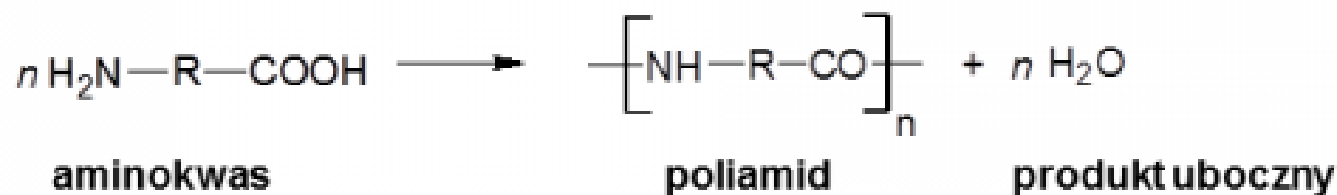
Polimeryzacja kondensacyjna

zachodzi dla monomerów posiadających co najmniej dwie grupy funkcyjne, które reagują z wydzieleniem produktu ubocznego (najczęściej wody)

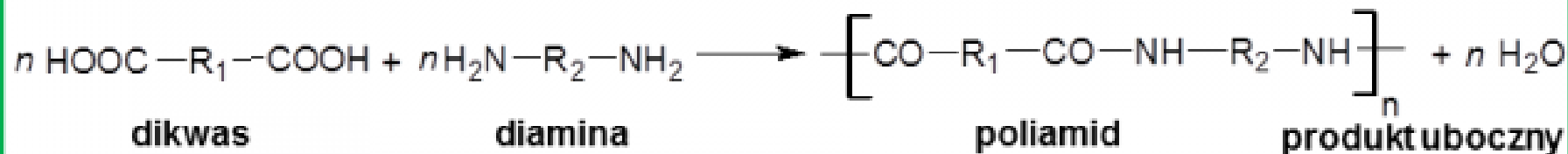

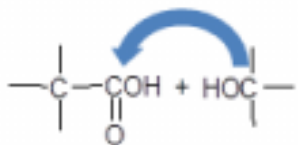
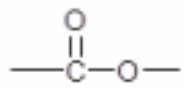
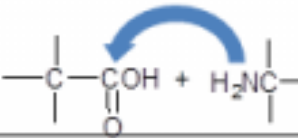
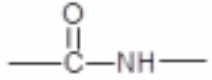
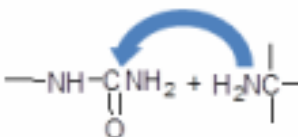
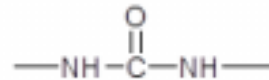
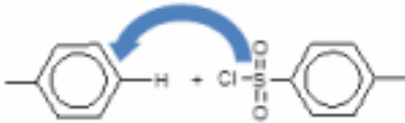
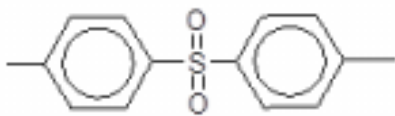
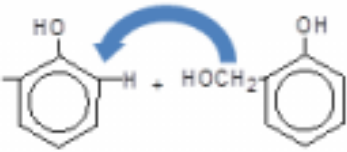
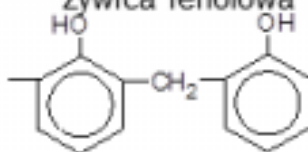
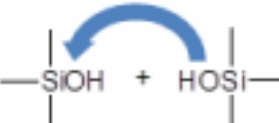
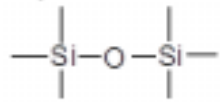
Polimeryzacja kondensacyjna

homopolimeryzacja

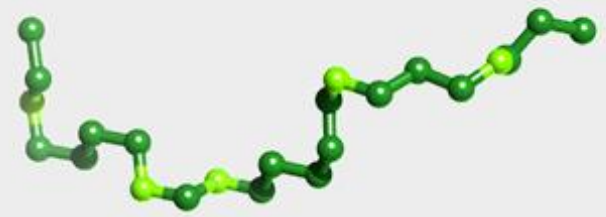
heteropolimeryzacja

polimeryzacja kondensacyjna	grupy funkcyjne biorące udział w reakcji	produkt uboczny	charakterystyczne ugrupowanie w cząsteczce polimeru
podstawienie przy karbonylowym atomie węgla (C=O)		H ₂ O	poliester
		H ₂ O	poliamid
		NH ₃	polimocznik
podstawienie w pierścieniu aromatycznym		HCl	polisulfon
		H ₂ O	żywica fenolowa
podstawienie przy atomie krzemu (Si)		H ₂ O	polisiloksan

kopolimery

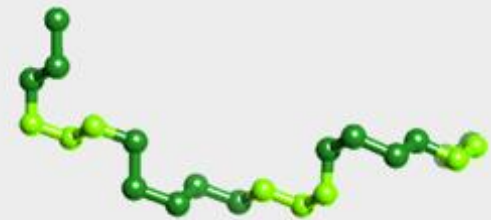
statystyczne

naprzemienne

blokowe

szczepione

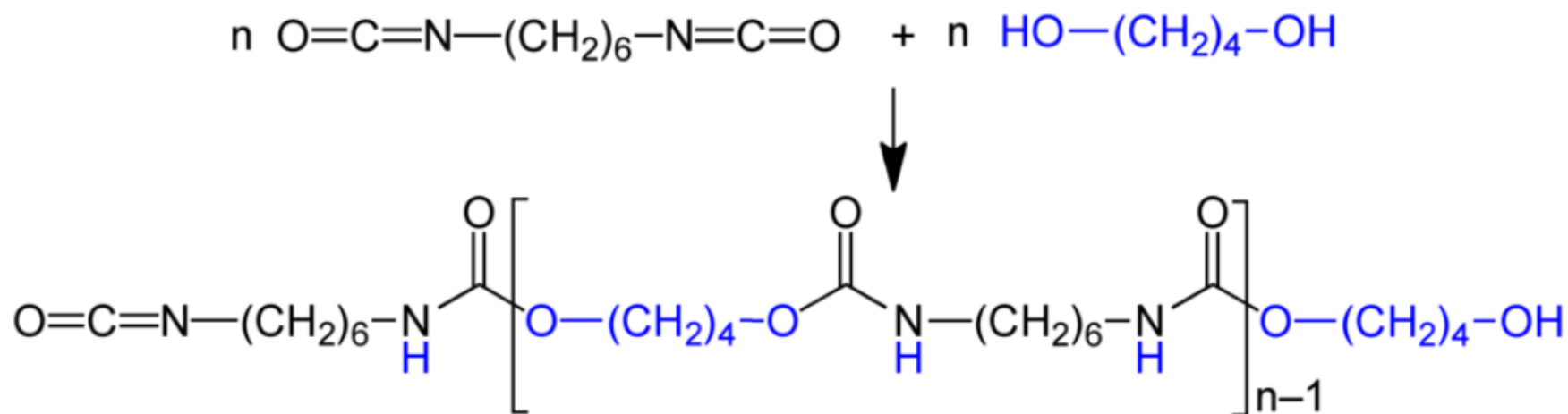
mer 1

mer 2

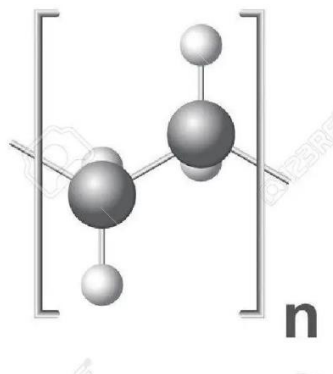
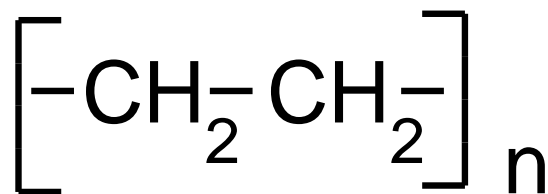
Polimeryzacja addycyjna (stopniowa)

polega na takim przegrupowaniu się atomów pomiędzy cząsteczkami monomerów, że polireakcja zachodzi bez wydzielenia produktu ubocznego

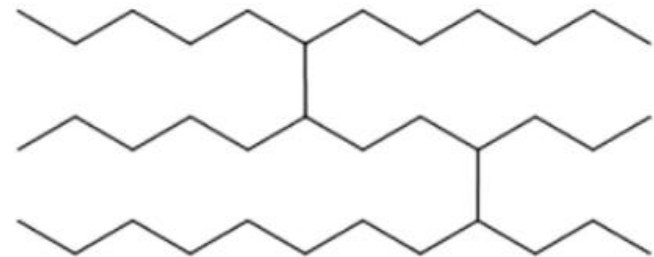

Polietylen PE

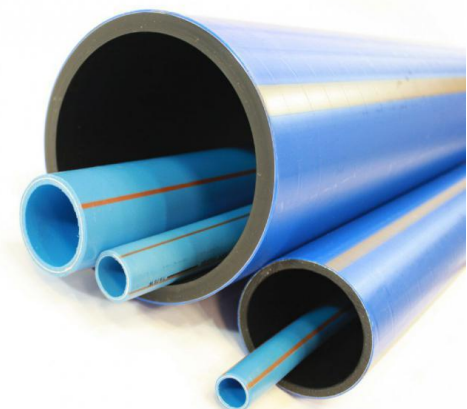

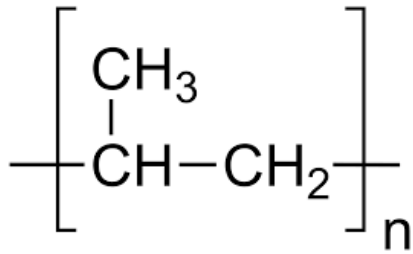
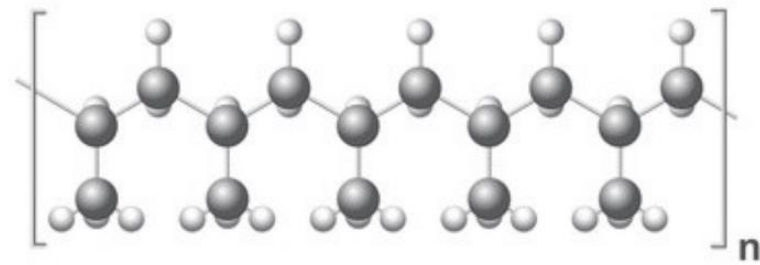
PE LD - polietyleny liniowe o małej gęstości

PE HDPE - polietyleny liniowe o dużej gęstości

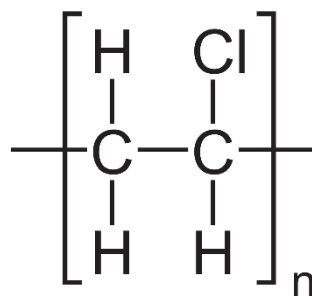
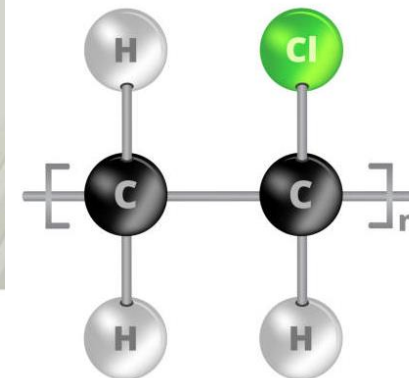
PEX(cross-linked PE) jest formą polietylenu usieciowanego.

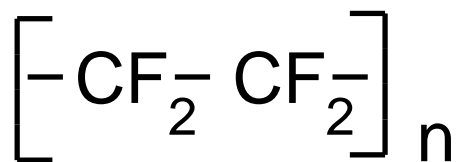
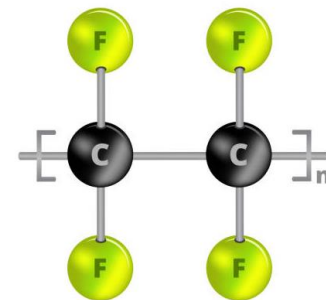
Polipropylen PP

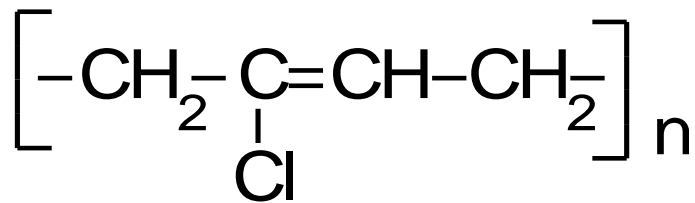
Polichlorek winylu PCV

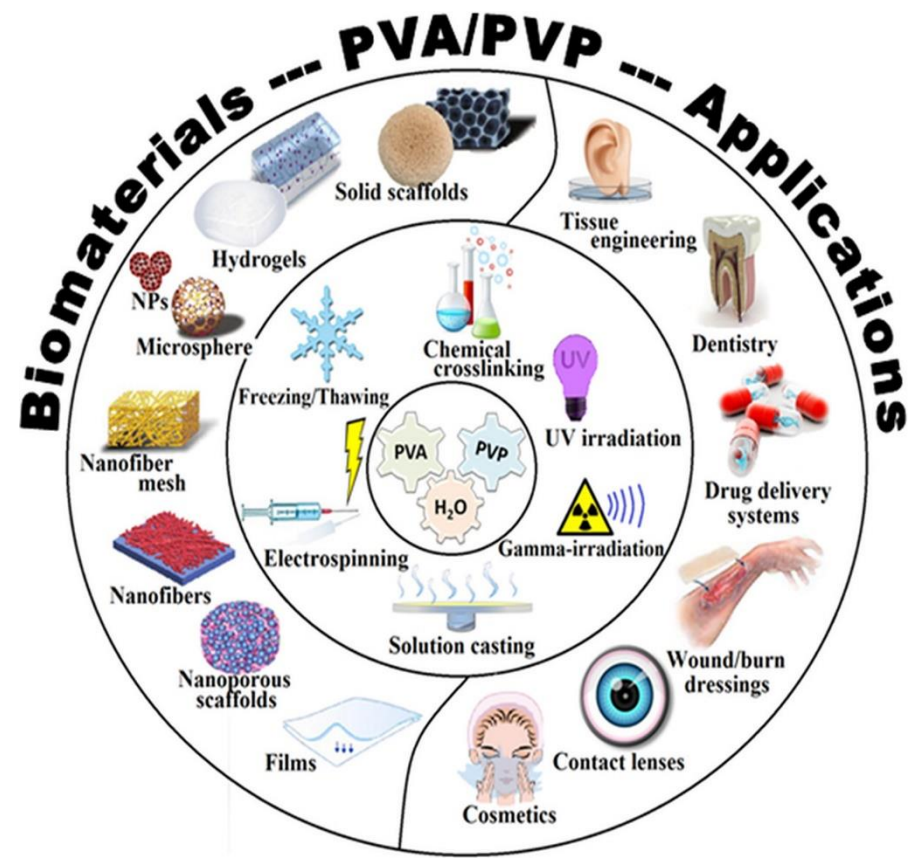
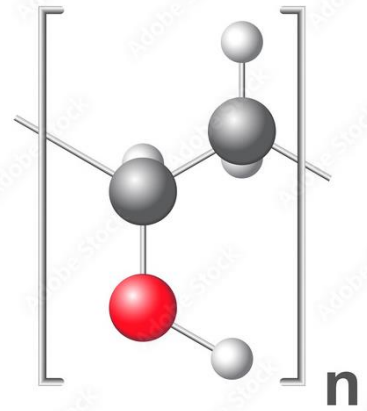
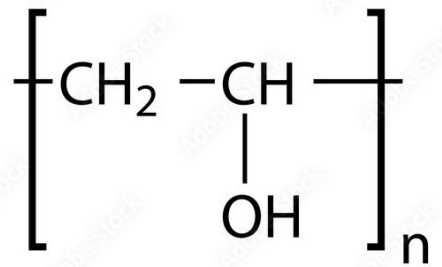
Politetrafluoroetylen PTFE

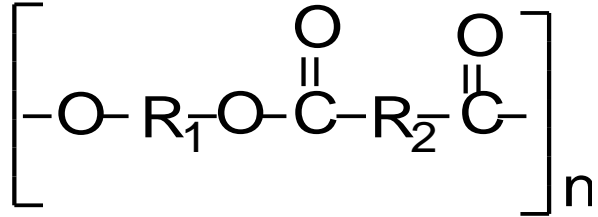
Polichloropren (neopren)

Polialkohol winylowy PVA

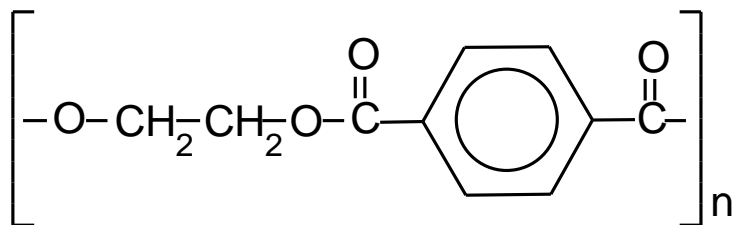
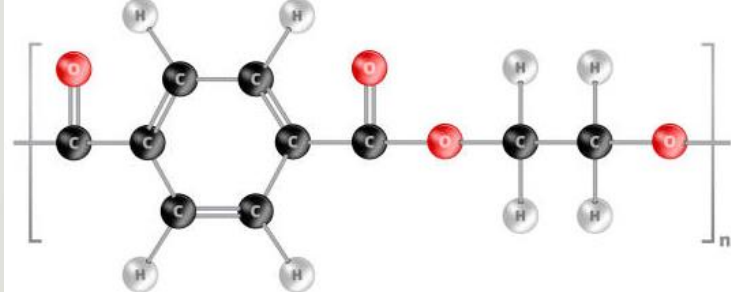

Poliester

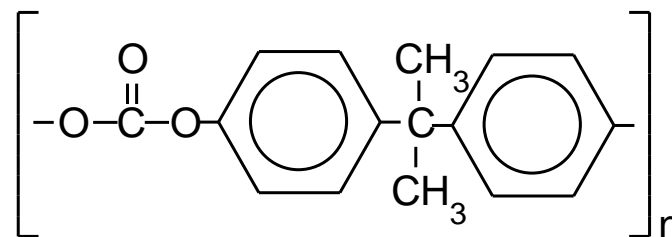
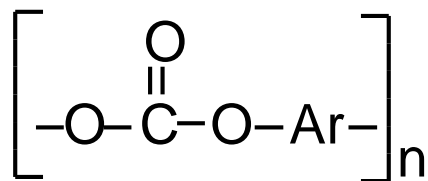
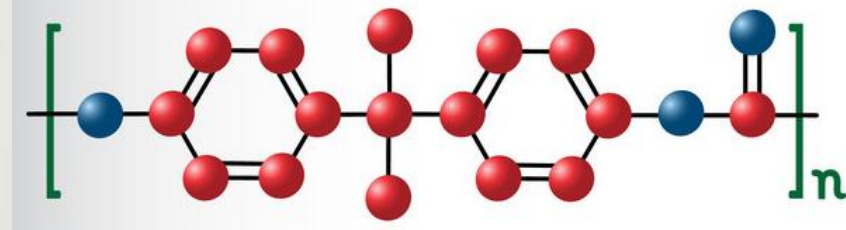

Poli(tereftalan etylu) PET

Poliwęglan

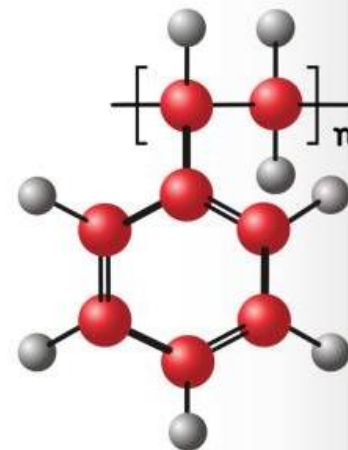
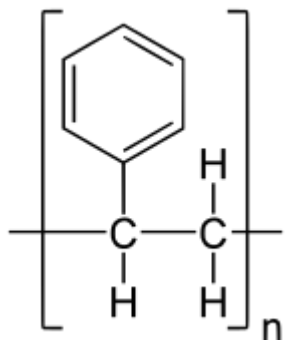

poliwęglan z fosgenu i bisfenolu A

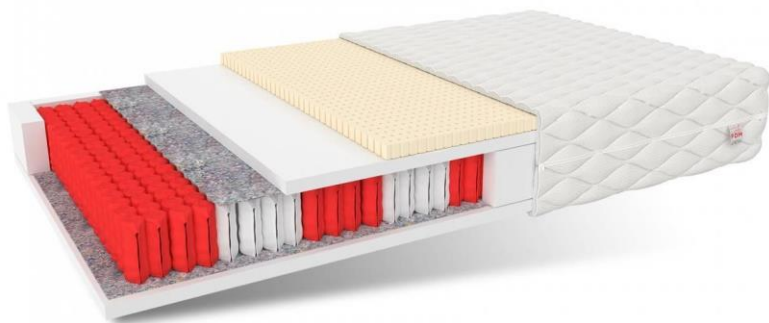
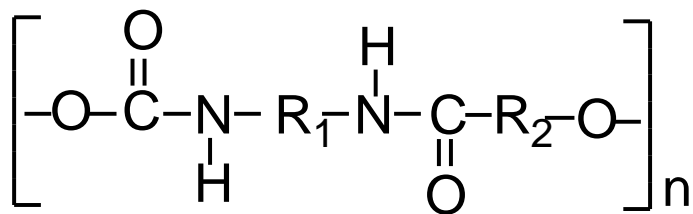

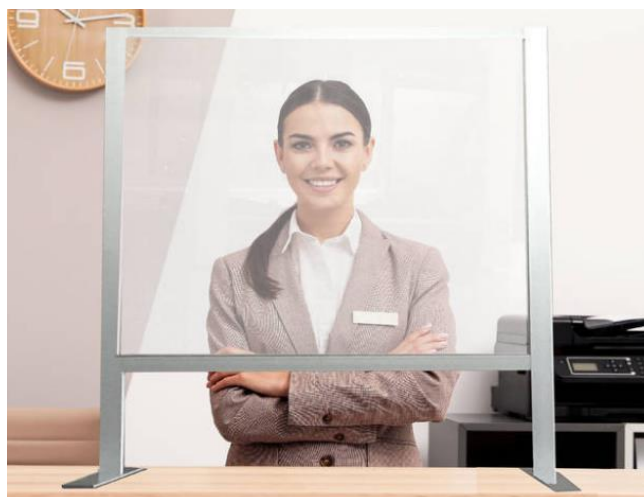
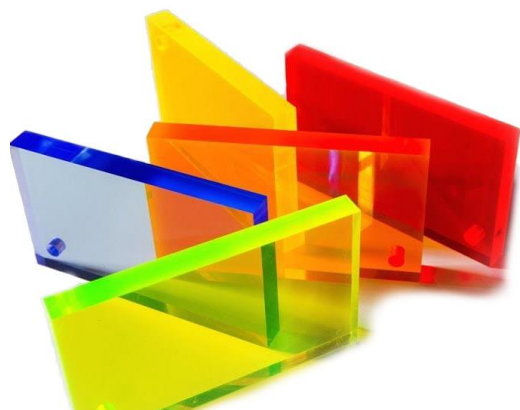
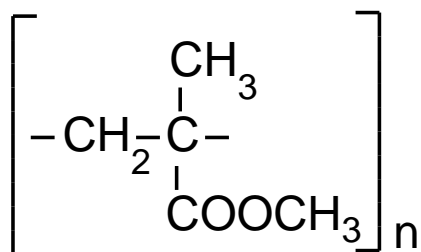
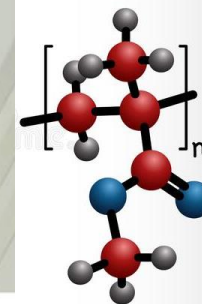
Polistyren PS

Poliuretan PU

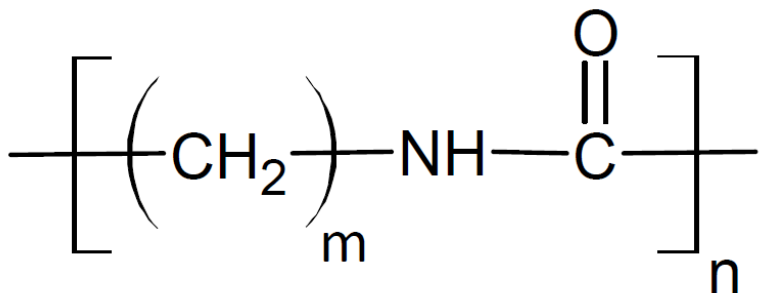
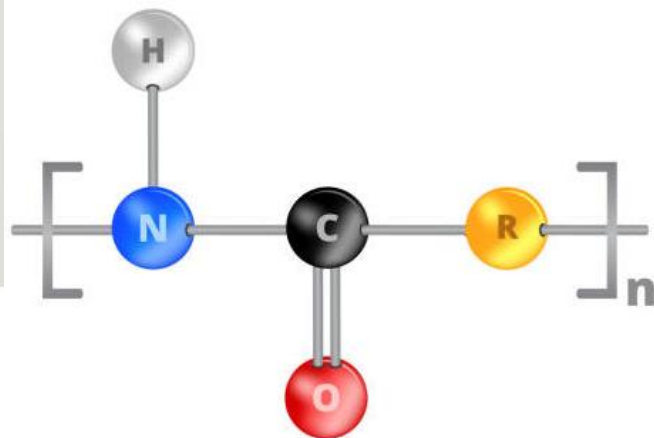

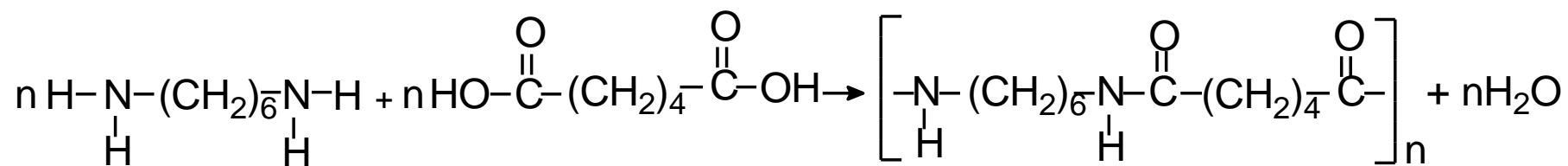
Poli(metakrylan metylu) PMMA

Poliamid PA

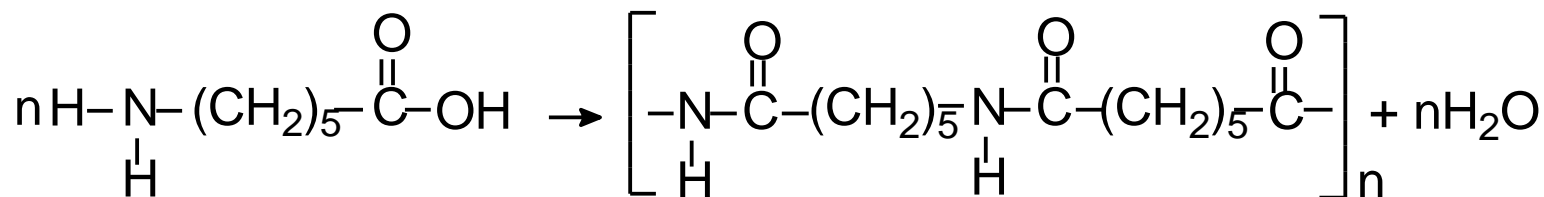

heksametylenodiamina

kwas adypinowy

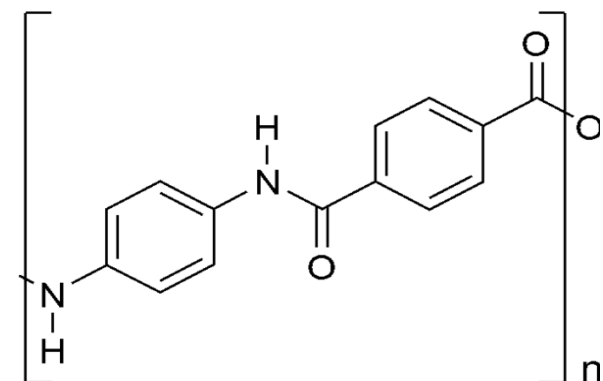
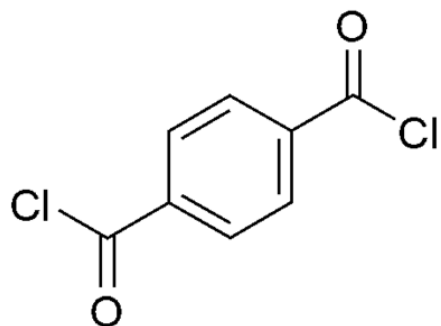
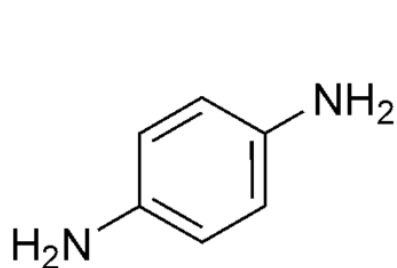
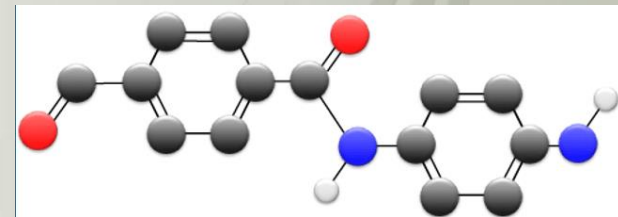
nylon 6,6

kwas kapronowy

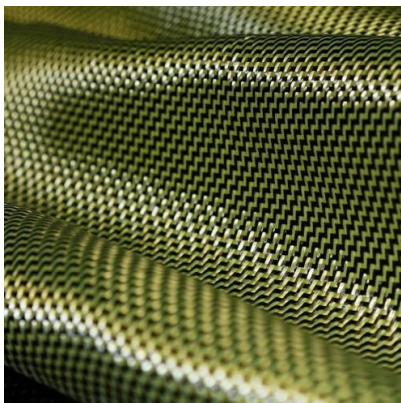
nylon 6

Kevlar poli(fenyleno-1,4-diamid) aramid

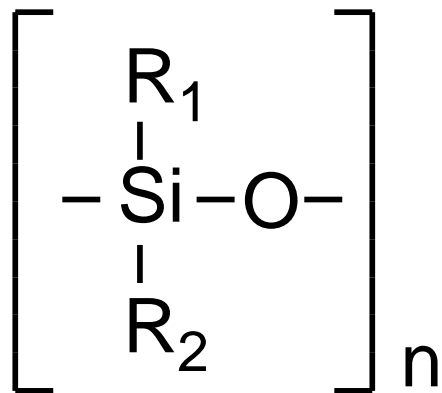

DuPont: Kevlar - poli(fenyleno-1,4-diamid), Nomex - poli(fenyleno-1,3-diamid)

Teijin Twaron: Twaron - poli(fenyleno-1,4-diamid), Technora – kopolimer aramidowy

Silikony (polisiloksany)

rodzaje polimerów, w których łańcuchach występują dwa lub więcej rodzajów merów. Głównym powodem otrzymywania kopolimerów są ich szczególne własności fizyczne. Kopolimery zawierające trzy różne mery nazywamy terpolimerami.

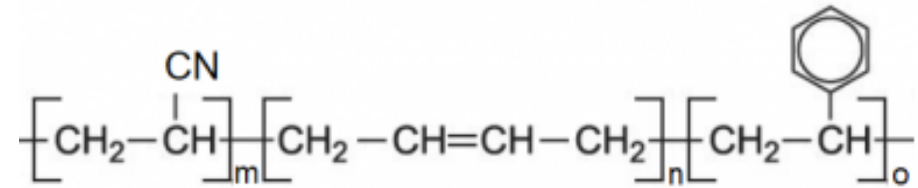
Oznaczenie skrótów nazw kopolimerów winylowych	
ABS Acrylonitrile/Butadiene/Styrene	poli(akrylonitryl-co-butadien-co-styren)
EAA Ethylene/Acrylic Acid	poli(etylen-co-(kwas akrylowy))
EBA Ethylene/Butyl Acrylate	poli(etylen-co-akrylan butylu)
EEA Ethylene/Ethyl Acrylate	poli(etylen-co-(akrylan etylenu))
EPDM Ethylene/Propylene	poli(etylen-co-propylen)
ETFE Ethylene/Tetrafluoroethylene	poli(etylen-co-tetrafluoroetylen)
EVA Ethylene/Butyl Acrylate	poli(etylen-co-octan winylu)
EVOH Ethylene/Vinyl Alcohol	poli(etylen-co-(alkohol winylowy))
MBS Methacrylate/Butylacrylate/Styrene	poli((metakrylan metylu)-co-butadien-co-styren)
SAN Styrene/ Acrylonitrile	poli(styren-co-akrylonitryl)
SBS Styrene/Butadiene/Styrene	poli(styren-co-butadien-co-styren)
SIS Styrene/Isoprene/Styrene	poli(styren-co-izopren-co-styren) (Ctrl) ▾
VC/VAC Vinyl chloride/Vinyl Acetate	poli((chlorek winylu)-co-(octan winylu))

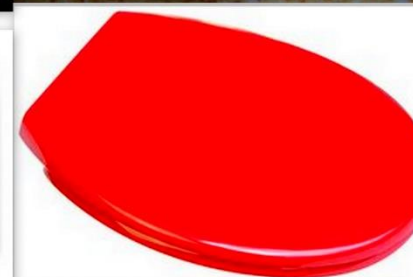
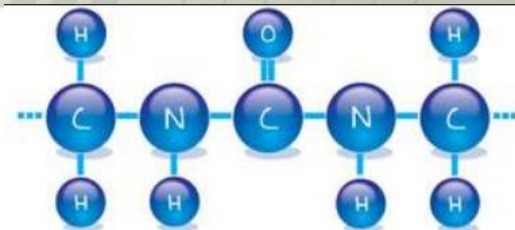
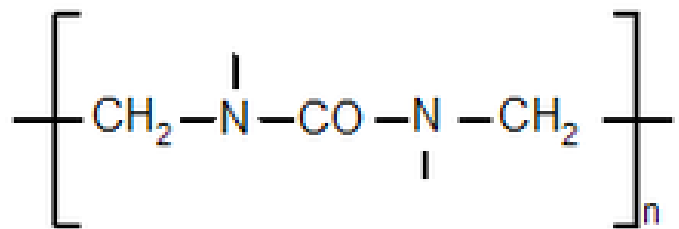
AGH

Kopolimery - ABS

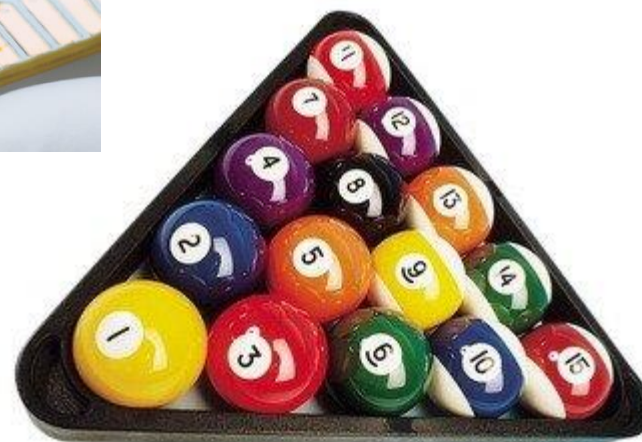
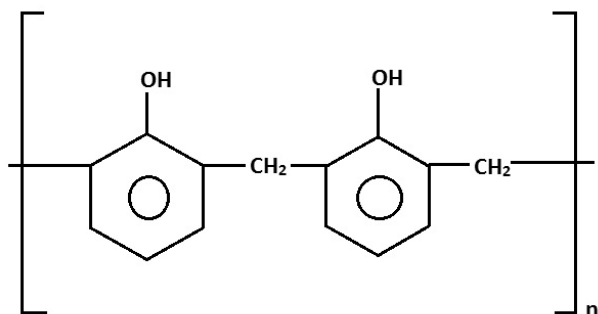
poli(akrylonitryl-co-butadien-co-styren)

Żywice mocznikowo-formaldehydowe

Żywice fenolowo-formaldehydowe (fenoplasty)

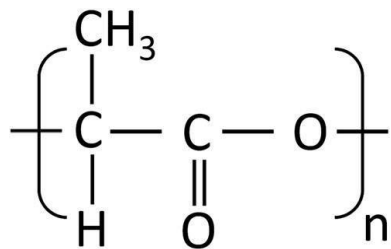
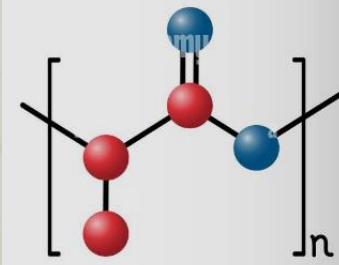
Polimery biodegradowalne

w środowisku naturalnym ulegają degradacji, a produktami ich rozkładu są związki nietoksyczne. Polimery biodegradowalne są zazwyczaj wytwarzane z surowców naturalnych np. kukurydzy, trzciny cukrowej, pancerzy skorupiaków, odpadów rolnych itp.

Poliaktyd, poli(kwasmlekowy) PLA

biodegradacja

utylizacja

produkcja

obróbka

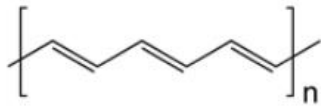
fermentacja,
ekstrakcja

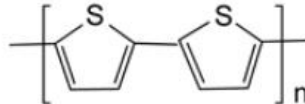
fotosynteza

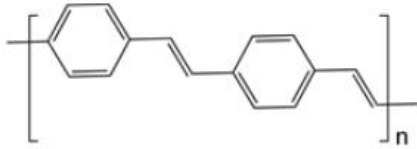
Polimery przewodzące prąd

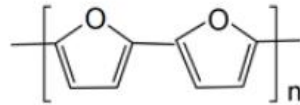
PA - poliacetylen

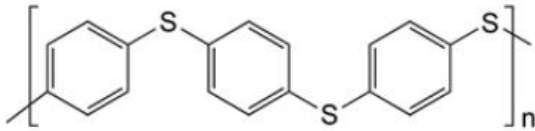
PTh - politiofen

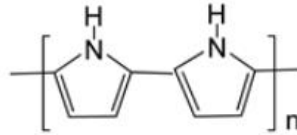
PPV - polifenylowinylen

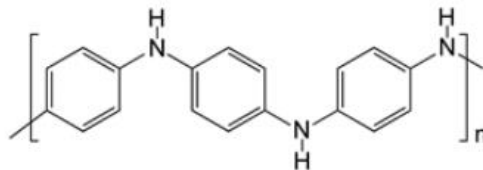
PF - polifuran

PPS - polisiarczek fenylenu

PPy - polipirol

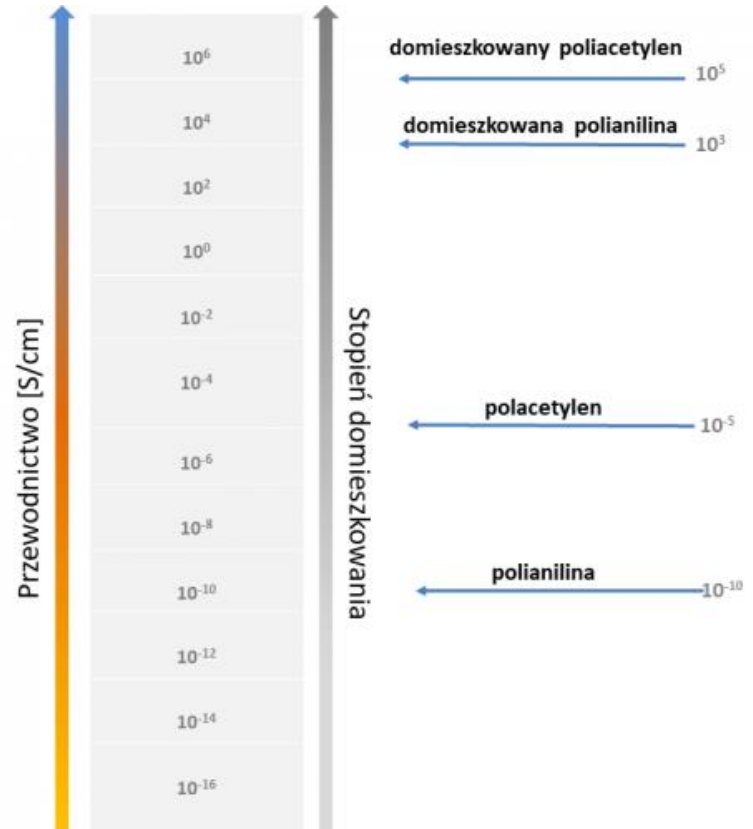

PANI - polianilina

METALE

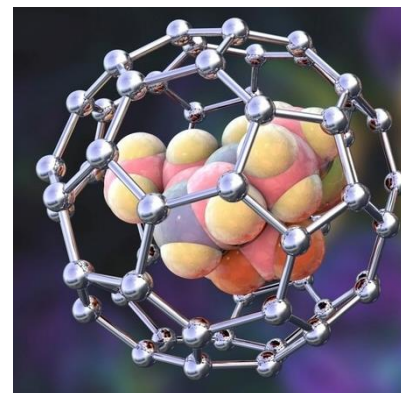
PÓŁPRZEWODNIKI

IZOLATORY

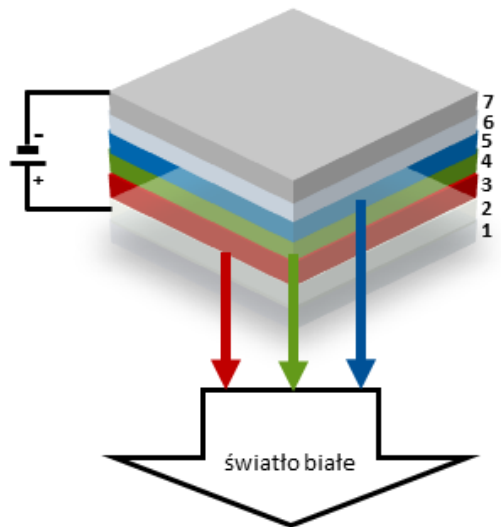
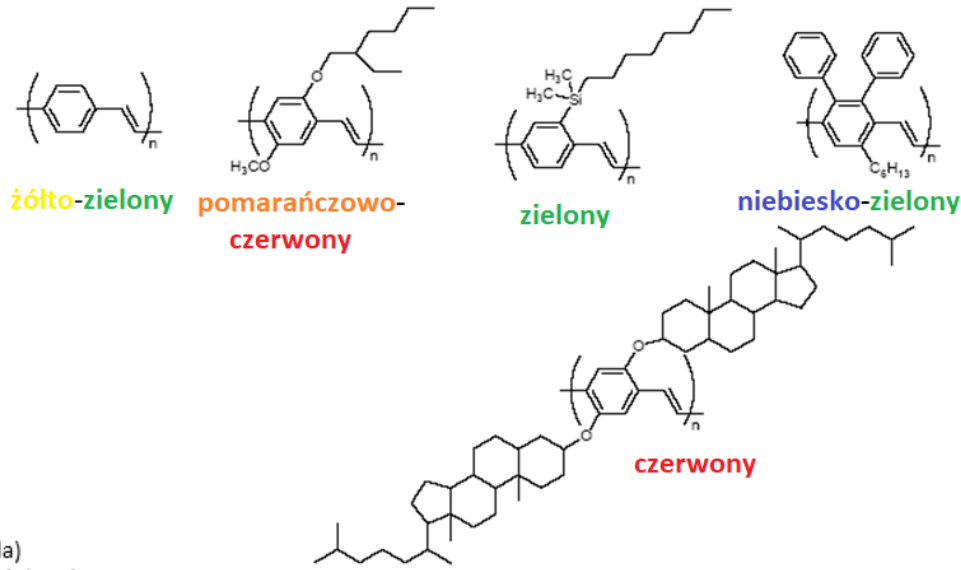
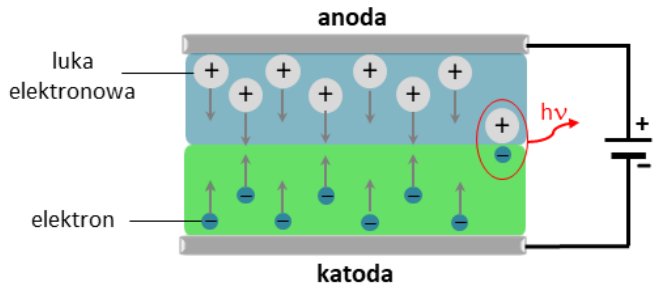

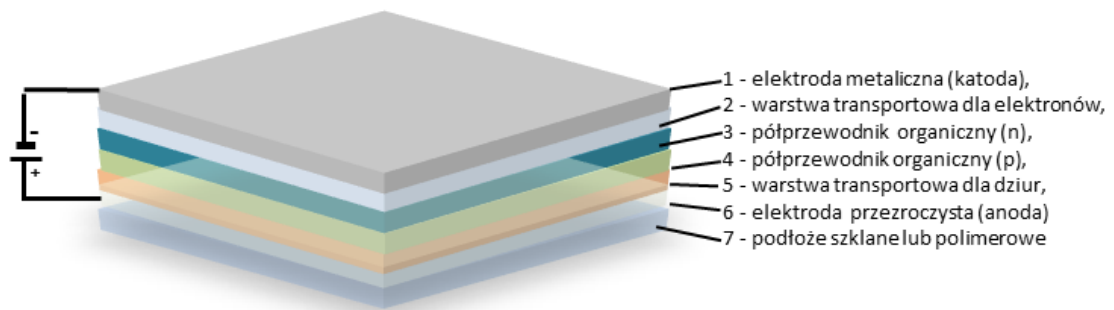
Polimery przewodzące prąd

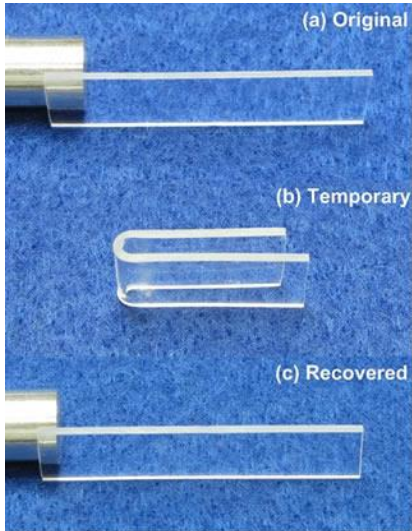
Polimery elektroluminescencyjne

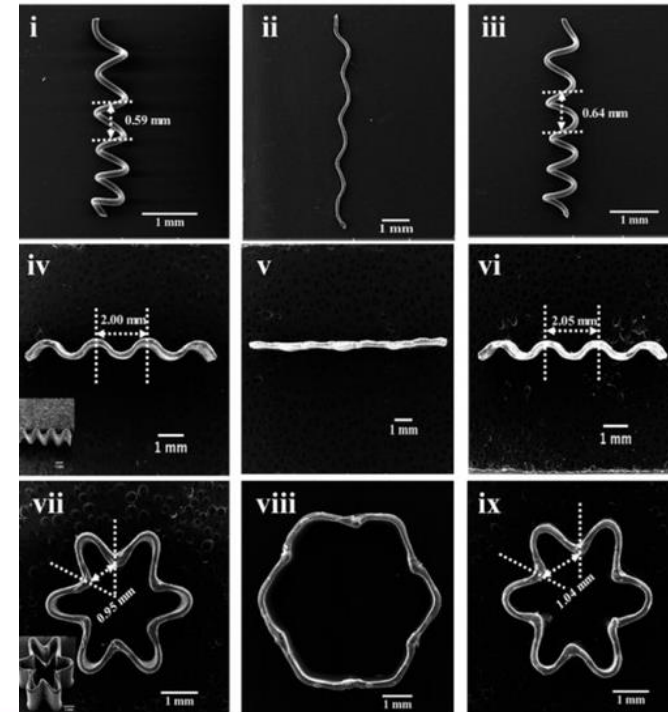
- 7 - Al
- 6 - warstwa LiF
- 5 - emiter światła niebieskiego
- 4 - emiter światła zielonego
- 3 - emiter światła czerwonego
- 2 - elektroda przezroczysta (anoda)
- 1 - przezroczyste podłoże szklane lub polimerowe

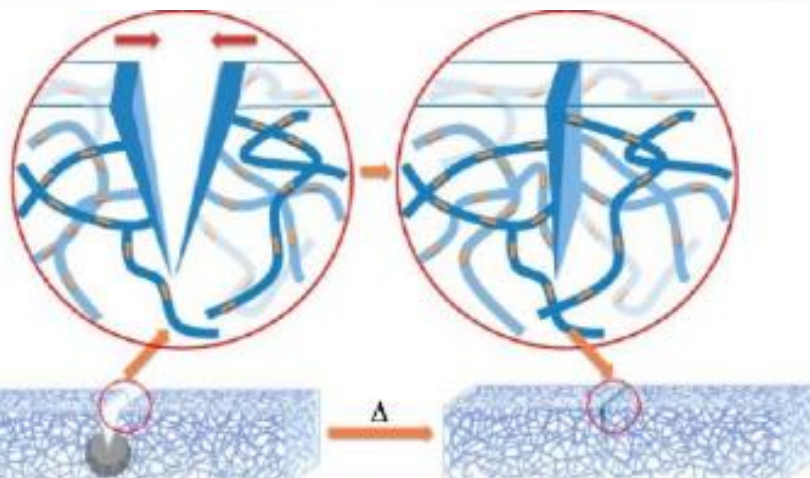
Polimery z pamięcią kształtu

Ming L., Zhen C., Haibao L., Kai. Y, Recent progress in shape memory polymer composites: methods, properties, applications and prospects. *Nanotechnology Reviews*, vol. 8, 2019, pp. 327-351

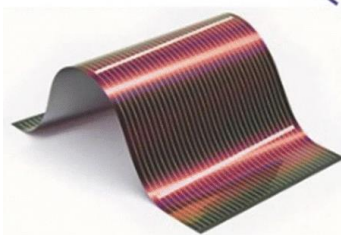
Polimery samonaprawiające

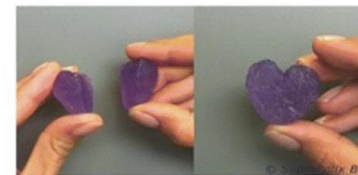
baterie

powłoki

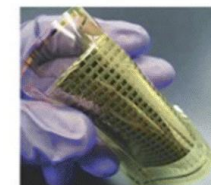
panele fotowoltaiczne

superkondensatory

czujniki chemiczne

elektroniczna skóra (e-skin)

Dziękuję za uwagę